

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 2 november 2023

Zaaknummer : 1212803
Team : Financieel Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Eerste begrotingswijziging 2024

Kernboodschap

In dit voorstel zijn de financiële effecten vanaf 2024 opgenomen die voortkomen uit de septembercirculaire 2023 (gemeentefonds) en de najaarsnota 2023. Bij het aanbieden van de begroting 2024 d.d. 19 september 2023 waren deze financiële effecten nog niet bekend. In deze eerste begrotingswijziging 2024 zitten de financiële effecten van de septembercirculaire 2023 voor de jaren 2024 en verder en de effecten van de najaarsnota 2023 voor de jaren 2024 en verder. Het voorstel is om deze eerste begrotingswijziging 2024 te betrekken bij de begrotingsraad van 2 november 2023. De wijzigingen 2025 t/m 2027 worden ter kennisname aangeboden.

Besluit B&W

1. De raad voor te stellen in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2024 en deze te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024 in de raad van 2 november 2023;
2. De raad voor te stellen de eerste begrotingswijziging 2024 vast te stellen;
3. De raad voor te stellen kennis te nemen van de financiële effecten voor de jaren 2025-2027;
4. Het besluit voor te leggen aan de commissie Middelen voor advies aan de raad (A-stuk).

Besluit raad

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 oktober 2023

Besluit:

1. In te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2024 en deze te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024 in de raad van 2 november 2023;
2. De eerste begrotingswijziging 2024 vast te stellen;
3. Kennis te nemen van de financiële effecten voor de jaren 2025-2027.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

Gemeentewet, hoofdstuk XIII

Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)

Bevoegdheid

De raad is op basis van de Gemeentewet, hoofdstuk XIII (artikel 192) bevoegd te besluiten over de wijzigingen van de programmabegroting

Bestuurlijke achtergrond

De eerste begrotingswijziging 2024 wijzigt de programmabegroting 2024. Beiden worden vastgesteld in de begrotingsraad van 2 november 2023.

Motivering

Financiële effecten septembercirculaire en najaarsnota 2023

Op basis van de septembercirculaire worden de jaren 2024 t/m 2027 met de volgende bedragen positief bijgesteld: 2024 € 463.000, 2025 € 503.000, 2026 € 465.000 en 2027 € 447.000.

Daarnaast ontstaan financiële effecten uit de najaarsnota 2023. Uit wijzigingen van de investeringen in de najaarsnota 2023 ontstaat in 2024 € 6.000 nadeel en vanaf 2025 structureel € 22.000 nadeel (kapitaallasten). De overige mutaties uit de najaarsnota hebben per saldo een budgettair neutrale doorwerking. De volgende tabel geeft de doorwerking van zowel de septembercirculaire 2023 als de najaarsnota 2023 weer.

Eerste begrotingswijziging 2024

plus= nadeel, min= voordeel

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Wijziging krediet led verlichting in najaarsnota 2023: mutatie kapitaallasten	-1	-1	-1	-1
Wijzigen krediet Waterveld in najaarsnota 2023, mutatie kapitaallasten	7	7	7	7
Wijzigen krediet tennisbanen HBC, mutatie kapitaallasten		16	16	16
Subtotaal mutaties kapitaallasten, doorwerking najaarsnota 2023	6	22	22	22
Gemeentefonds septembercirculaire	-463	-503	-465	-447
Subtotaal mutaties gemeentefonds (septembercirculaire)	-463	-503	-465	-447
SPUK Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) bibliotheek - uitvoeringsbudget	25	25	25	25
SPUK Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) bibliotheek - structurele uitkering	-25	-25	-25	-25
Subtotaal overige mutaties, doorwerking najaarsnota 2023	0	0	0	0
Totaal saldo 1e begrotingswijziging 2024	-457	-481	-443	-425

Meerjarenbeeld begroting 2024-2027 na 1^e begrotingswijziging 2024

Het saldo van de begroting 2024 komt ná de eerste begrotingswijziging 2024 uit op een positief structureel begrotingsresultaat van € 1.135.000. De meerjarenraming 2025 t/m 2027 bedraagt ná

bovengenoemde bijstellingen voor 2025 structureel € 1.951.000 positief, voor 2026 structureel € 1.911.000 negatief en voor 2027 structureel € 1.762.000 negatief.

plus = nadeel, min = voordeel

Bedragen x € 1.000	Begroting		Meerjarenraming	
	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	-1.220	-1.962	1.524	728
Waarvan incidenteel	-85	-11	-387	-1.033
Totaal structureel	-1.135	-1.951	1.911	1.762

In de jaren 2024 en 2025 stijgt het voordelig structureel begrotingsresultaat nu boven de extra OZB verhoging van 1 miljoen euro. Wij merken hierbij op dat een groot deel van het voordelig begrotingsresultaat wordt veroorzaakt door de € 700.000 aan loon-prijsindexatie die de gemeente normaliter labelt en “reserveert” maar die in deze begroting 2024-2027 volledig structureel is ingezet. Dit betekent dat tegenvallers in de budgetten veroorzaakt door indexatie gedurende het begrotingsjaar leiden tot een nadeel en dat dit nadeel direct ten laste van het begrotingsresultaat komt. Daarnaast zijn een aantal ontwikkelingen nog niet in de begroting verwerkt (zie ook pagina 15 kadernota 2024-2027 en pagina 10 begroting 2024) zoals de flexwoningen en het sportcomplex. Om te kunnen blijven investeren in Heemstede en de kwaliteit van Heemstede hoog te houden zowel qua onderhoud als inrichting en dienstverlening is het nodig een goede balans te vinden tussen investeren, bezuinigen en het verhogen van de belastingen. Daarnaast laten de jaren 2026 en 2027 nog steeds een negatief resultaat zien. Om deze reden vinden wij de OZB verhoging van 1 miljoen euro nog steeds noodzakelijk.

Financiën

In onderstaande tabel worden de financiële effecten van de septembercirculaire 2023 weergegeven. Dit overzicht bestaat uit twee delen. Deel A is een algemeen te besteden deel. Deel B bestaat uit middelen die op basis van verdeelsleutels worden toegekend aan de gemeente met een bepaald doel. Soms hoort hier ook een uitbreiding van taken bij of een nieuwe taak. De gemeente kan besluiten deze middelen anders te besteden. Het effect van deel A voor de uitkeringsjaren 2021 t/m 2023 is € 482.000 positief. Dit zal worden verwerkt in de najaarsnota 2023. De effecten voor de uitkeringsjaren 2024 t/m 2027, bedragen voor 2024 € 463.000 positief, 2025 € 503.000, 2026 € 465.000 en 2027 € 447.000 positief. Deze bedragen zullen worden verwerkt in de begroting 2024-2027.

Effecten septembercirculaire 2023

Effecten septembercirculaire 2023 in € 1.000 (pus is nadeel en min is voord (min = voordeel, plus = nadeel)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gemeentefonds t/m meicirculaire 2022	-35.598	-41.474	-42.087	-44.077	-45.830	-43.601	-44.287
A. Mutaties te verrekenen met algemene middelen							
1. Voorschot ruimte BTW Compensatie Fonds (BCF) 2023			-417				
Af: al gereserveerd in begroting			386				
2. Afstorting BCF-deel bij meicirculaire 2023 beschikbaar gestelde € 1 mld							87
Af: al gereserveerd in begroting							-86
3. WOZ-actualisatie belastingcapaciteit	-26		-36	-38	-38	-38	-38
4. Actualisatie hoeveelheden	-11		-578	-532	-567	-534	-544
5. Overige mutaties		32	168	107	102	107	134
	-37	32	-477	-463	-503	-465	-447
B. Mutaties met beleidsdoel							
1. Accres loon-en prijsontwikkeling				-500	-424	-388	-1.198
2. Restant energietoeslag 2023			-802				
3. Uitstel bodemtaken omgevingsdienst IJmond			62				
4. Bijzondere bijstand en vroegsignalering				-33			
5. Overigen < € 25.000			-19	-58	-41	-15	-13
	0	0	-759	-591	-465	-403	-1.211
Gemeentefonds t/m septembercirculaire 2023	-35.635	-41.442	-43.323	-45.131	-46.798	-44.469	-45.945

A. Toelichting mutaties te verrekenen met algemene middelen

Dit betreft posten die verrekend worden met de algemene middelen. Deze worden dus verrekend met het begrotingsresultaat voor de jaren 2024-2027.

A1 – Voorschot BCF plafond 2023

	2023	2024	2025	2026	2027
Voorschot ruimte BTW Compensatie Fonds (BCF) 2023	-417				
Af: al gereserveerd in begroting	386				

Gemeenten kunnen BTW declareren bij het BTW Compensatiefonds (BCF). Hieraan is een plafond verbonden voor alle gemeenten tezamen. Op het moment dat gemeenten geen aanspraak maken op het volledige bedrag van het plafond wordt het (verwachte) restant via het gemeentefonds verdeeld onder de gemeenten. In de septembercirculaire is de verwachting dat er in 2023 € 359 miljoen ruimte is binnen het BCF, daarom wordt een voorschot verstrekt. Voor Heemstede is dit € 417.000. In de begroting 2023 is rekening gehouden met € 386.000.

A2 – Afstorting BCF deel van structurele € 1 miljard vanaf 2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Afstorting BCF deel van structurele € 1 miljard vanaf 2027					87
Af: al verwerkt in begroting					-86

Vooruitlopend op een nieuwe financieringsystematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 voor 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Zoals in de meicirculaire 2023 aangekondigd dient van dit bedrag jaarlijks € 76 miljoen worden afgestort in het BTW Compensatiefonds (BCF). Die afstorting wordt in deze circulaire verwerkt. In de begroting 2024-2027 is hiermee al rekening gehouden.

A3 WOZ actualisatie belastingcapaciteit

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Actualisatie WOZ belastingcapaciteit	-26		-36	-38	-38	-38	-38

De belastingcapaciteit is één van de maatstaven voor de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De belastingcapaciteit wordt bepaald door de WOZ waarde en het gemiddeld landelijk OZB tarief. De algemene uitkering van het gemeentefonds wordt met deze belastingcapaciteit gecorrigeerd. Hoe hoger de belastingcapaciteit hoe meer aftrek op de algemene uitkering. Voor 2021 is de definitieve belastingcapaciteit 2021 in de cijfers verwerkt. Vanaf 2023 zijn de cijfers geactualiseerd aan de laatste cijfers van de GBKZ (Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid).

A4 – Overige (voornamelijk technische) mutaties

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Actualisatie maatstafhoeveelheden	-11		-578	-532	-567	-534	-544
Ontwikkeling uitkeringsbasis			173	103	103	100	134
Overige			-5	4	-1	7	
	-11	0	-410	-425	-465	-427	-410

De actualisatie van de maatstafhoeveelheden betreft voornamelijk de aanpassing van een aantal, bij de herverdeling per 1 januari 2023 nieuw ingevoerde, maatstaven zoals de maatstaf inwoners 75+ met drempel, inwoners met een migratieachtergrond, en lokale- regionale- en landelijke centrumfuncties.

B. Toelichting mutaties met beleidsdoel > € 25.000

Dit zijn posten uit het Gemeentefonds die een beleidsdoel hebben. Deze zullen worden gelabeld binnen het programma en zijn budgettair neutraal. Dat wil zeggen: tegenover een bate uit het Gemeentefonds staat een budget (lasten)verhoging in de programma's of tegenover een onttrekking uit het Gemeentefonds staat een budget (lasten)verlaging in het programma.

B1 – Accresontwikkeling

	2024	2025	2026	2027
Accres loon-en prijsontwikkeling	-500	-424	-388	
Accres prijsontwikkeling				-398
Accres volumeontwikkeling (incl. loonontwikkeling)				-800

Het meegroeien van het gemeentefonds met de rijksuitgaven wordt het accres genoemd. Het accres is gesplitst in een volumedeel en een loon-en prijsontwikkelingsdeel. Het volumedeel is de compensatie voor bevolkingsgroei, samenstelling bevolking en welvaart. Het loon-en prijsontwikkelingsdeel wordt gereserveerd in programma 0 (taakveld 0.8 overige baten en lasten) voor toekomstige loon-en prijsontwikkelingen.

Loon-en prijsdeel

Tot en met 2026 wordt hiervoor aangehouden de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen, met een verdeling van respectievelijk 60%, 20% en 20%. Vanaf 2027 valt de loonontwikkeling binnen het volumedeel en wordt voor de prijsontwikkeling de prijs bruto binnenlands product (bbp) aangehouden. Deze posten zijn gereserveerd voor loon-en prijsontwikkelingen.

Volumedeel

Het volume accres is voor 2022 tot en met 2025 bevroren. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar gesteld in 2026. Het volumedeel staat hierdoor vast tot en met 2026. Bij de Voorjaarsnota 2023 is deze € 1 miljard vanaf 2027 structureel gemaakt en is besloten om de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssysteem is in de Miljoenennota 2024 uitgewerkt en in deze septembercirculaire opgenomen. De indexatie voor het volumedeel wordt vanaf 2027 gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Voor 2027 bedraagt het volumedeel 1,8% ofwel € 706 miljoen. Voor Heemstede is dit € 800.000. De hierin opgenomen looncomponent is door het Rijk niet inzichtelijk gemaakt. Onze landelijke adviseur Lias Pauw berekent de benodigde loonontwikkeling 2027 op basis van de loonvoet sector overheid 2027 op € 967 miljoen. Dat betekent dat het volumeaccres van € 706 miljoen niet toereikend zal zijn voor de lonen. Voor 2027 is het volumedeel van € 800.000 gereserveerd voor de loonontwikkeling 2027.

B2 – Energietoeslag 2023

	2023	2024	2025	2026	2027
Restant energietoeslag 2023	-802				

Het ministerie van SZW heeft de rijksbudgetten bekend gemaakt die gemeenten krijgen voor de energietoeslag 2023. Voor Heemstede is dit afgerond € 1.264.000. Omdat bij de decembercirculaire 2022 al € 462.000 is ontvangen zal nog € 802.000 worden uitgekeerd. Deze resterende middelen zijn door het Rijk nog niet bij de septembercirculaire uitgekeerd omdat de noodzakelijke wijziging van de Participatiewet nog niet was goedgekeurd door de Tweede en de Eerste Kamer. Naar verwachting zal uitkering van de resterende middelen bij de decembercirculaire 2023 zijn. Vooruitlopend hierop is in het gemeentefonds een stelpost opgenomen van € 802.000. Deze post is gereserveerd in programma 6 (taakveld 6.2 inkomensregelingen).

B3 – Uitstel bodemtaken Omgevingsdienst IJmond

	2023	2024	2025	2026	2027
Uitstel bodemtaken omgevingsdienst IJmond	62				

Binnen het gemeentefonds was voor 2023 een stelpost voor te ontvangen rijks gelden opgenomen van € 62.000. Omdat deze bodemtaken zijn uitgesteld naar 2024 kan de inkomstenstelpost binnen taakveld 0.7 vervallen. Ook de begrote uitgaven voor de Omgevingsdienst IJmond binnen dit taakveld vervallen.

B4 – Bijzondere bijstand en vroegsignalering

	2024	2025	2026	2027
Bijzondere bijstand en vroegsignalering	-33			

Voor 2024 wordt in het gemeentefonds € 50 miljoen beschikbaar gesteld voor armoede en schulden. Gemeenten kunnen dit bedrag inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd. Voor Heemstede bedraagt de uitkering € 33.000. Deze post is gereserveerd in programma 6 (taakveld 6.3 inkomensregelingen).

B5 – Overige mutaties < € 25.000

Dit zijn kleine posten uit het gemeentefonds die een beleidsdoel hebben en worden gereserveerd binnen de programma's.

Bijlage(n)

1. Septembercirculaire 2023